

Ιερομόναχος π. Γεννάδιος Βατοπαιδινός: Η εγκράτεια κατά τον Μέγα Βασίλειο, ως στοιχείο μετουσίας στο θείον

/ [Αγιορείτικα](#)

Με πρώτη λατρευτική εκδήλωση τον Όρθρο και την Θεία Λειτουργία ξεκίνησε η 22η Ημέρα Εορτίων του Ιερού Ναού Αγίου Ελευθερίου οδού Αχαρνών το Σάββατο 21 Δεκεμβρίου 2024.

Από τις 9:00 π.μ. μέχρι και τις 2:00 μ.μ. η Ενοριακή Νεανική Εστία του Ιερού Ναού Αγίου Ελευθερίου-οδού Αχαρνών πραγματοποίησε αιμοδοσία στο πλαίσιο των ΕΟΡΤΙΩΝ. Με προθυμία προσέτρεξαν όλοι οι δυνάμενοι και έδωσαν αίμα για τις ανάγκες που συχνά προκύπτουν για μεταγγίσεις αίματος. Στις 11:00 π.μ. εψάλη

Ιερά Παράκληση στην Υπεραγία Θεοτόκο την Κοσμοσώττειρα. Το απόγευμα στις 6:00 τελέστηκε Εσπερινός και Μικρός Αγιασμός μετά παραθέσεως πλειάδος ιερών λειψάνων προς προσκύνηση και ευλογία των πιστών. Στην τέλεση του Αγιασμού συμμετείχαν οι εφημέριοι του Ναού και ο [Ιερομόναχος π. Γεννάδιος Βατοπαιδινός](#). Σε όλους τους παρευρεθέντες διανεμήθηκαν φιαλίδια με Αγιασμό.

Η ομιλία της ημέρας στις 7:00 μ.μ. έγινε από τον [Ιερομόναχο π. Γεννάδιο Βατοπαιδινό](#), με θέμα: «**Η εγκράτεια κατά τον Μέγα Βασίλειο, ως στοιχείο μετουσίαις στο θείον**».

Παρακολουθήσετε την Ομιλία και το Αρχονταρίκι του Ιερομονάχου π. Γενναδίου Βατοπαιδινού:

Προλογίζοντας τον ομιλητή ο Προϊστάμενος του Ναού, π. Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, ανέφερε: «Όλα τα ωραία έχουν ένα τέλος. Σήμερα είναι η τελευταία μας ομιλία, καθώς διάγουμε την 22η ημέρα των ΕΟΡΤΙΩΝ 2024 και βρισκόμαστε επί θύραις της μεγάλης εορτής των Χριστουγέννων. Δεν θα θέλαμε αυτά τα ΕΟΡΤΙΑ μας να μην κλείσουν με μια φωνή εξ Αγίου Όρους, γιατί το Άγιον Όρος για μας είναι η μάνα μας. Είναι η φιλόστοργος μητέρα που μας φροντίζει με τις καθημερινές αδιάλειπτες προσευχές των μοναζόντων αδελφών, οι οποίοι νυχθημερόν δίνουν το είναι τους για να κρατήσουν πολύ ψηλά την ορθόδοξη παράδοσή μας. Για μας είναι το ίνδαλμα, για μας είναι Άγιος Τόπος. Γι' αυτό, με πολλή χαρά και με τις ευλογίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου μας Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου του Β' και με την έγκριση του Πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Γέροντος Εφραίμ, προσκαλέσαμε τον αγαπητό μας αδελφό, τον Ιερομόναχο π. Γεννάδιο Βατοπαιδινό, να μας ομιλήσει για τον Μέγα Βασίλειο». Απευθυνόμενος στον π. Γεννάδιο μετέφερε τις ευχές του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου για την εδώ παρουσία του, για την συμβολή του στο γεώργιο της ενορίας και για την βοήθειά του στην πνευματική άνοδο του λαού του Θεού. Παρακάλεσε δε τον π. Γεννάδιο να μεταφέρει στον Γέροντα Εφραίμ την αγάπη, τον σεβασμό και τις υικές ευχές όλων για έτη ευλογημένα και αγιασμένα στην ιερά ολκάδα της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Ακολουθως έλαβε τον λόγο ο π. Γεννάδιος, ο οποίος εξέφρασε την δοξολογία του στον Θεό για την δυνατότητα να βρίσκεται στον Ιερό Ναό του Αγίου Ελευθερίου και ευχήθηκε στον εορτάζοντα π. Θεμιστοκλή να είναι πλούσιοι οι καρποί στην οικογένειά του αλλά και σ' αυτόν τον αμπελώνα, όπου τον έθεσε ο Κύριος να ποιμαίνει τις ψυχές των ανθρώπων. Ευχαρίστησε τον Γέροντα Εφραίμ που επέτρεψε την εδώ παρουσία του καθώς και τον Μακαριώτατο, ο οποίος έδωσε την σχετική άδεια.

Αρχίζοντας την ομιλία του, εισαγωγικά υπογράμμισε ότι επιβάλλεται να ακουστή ο λόγος των Πατέρων σήμερα που επικρατεί η σύγχυση στα πάντα, που η αμαρτία καταρρακώνει την ύπαρξή μας, που οι άνθρωποι φλυαρούν χωρίς να έχουν να πούν κάτι σημαντικό. Ο λόγος των Πατέρων, τόνισε ο π. Γεννάδιος, είναι λόγος καθαρός, μεστός, απλός, ζωντανός, πλούσιος, δυνατός, ακαταμάχητος, ζωογόνος, πνευματοφόρος, σωτήριος, μεγαλειώδης, βάλαμο για την ζωή μας. Είναι λόγος θεικός, που προέρχεται από τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, έτοιμος να καταυγάσει τις ψυχές μας.

Στην συνέχεια ο π. Γεννάδιος παρουσίασε την προσωπικότητα του Μεγάλου Βασιλείου, όπως την προβάλλει ο υμνογράφος του Ιωάννης Δαμασκηνός. Κατ' αυτόν, η φωτεινή παρουσία του Μεγάλου Βασιλείου στην Εκκλησία στηρίχτηκε σε

δύο παράγοντες:

α) Στον καθαρό και αγνό τρόπο της ζωής του, με τον οποίο έκανε τον Χριστό ένοικο της ψυχής του, ο οποίος έκανε τον Βασίλειο να αναβλύσει ποταμούς δογμάτων ευσεβών για όλη την οικουμένη.

β) Στην τεράστια παιδεία του, κοσμική και εκκλησιαστική, καρπό των πολυετών του σπουδών, της μεγαλοφυούς διανοίας του και της εφέσεώς του προς τον Θεό.

Κοντά σ' αυτά ο άγιος υμνογράφος αναφέρει και την ελεήμονα προσφορά του στον συνάνθρωπο, ιδίως με την «Βασιλειάδα». Προσθέτοντας και το μαρτυρικό φρόνημα του Αγίου, καταλαβαίνουμε, σχολιάζει ο π. Γεννάδιος, ότι μιλάμε για άγιο που και ο χαρακτηριζόμενος του μεγάλου είναι ελλιπής.

Εν συνεχεία σκιαγραφείται εν συντομία το ιστορικό πλαίσιο τόσο της εποχής πριν από τον Μέγα Βασίλειο όσο και αυτό της εποχής του, για την πληρέστερη κατανόηση της διδασκαλίας του. Στο πλαίσιο αυτό ερμηνεύονται οι διωγμοί κατά της Εκκλησίας στους τρεις πρώτους αιώνες της ζωής της ως προσπάθεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο από την υπονόμηση των ιδεολογικών της θεμελίων από την χριστιανική πίστη. Συνεπώς οι μεν συνειδητοί χριστιανοί είναι έτοιμοι να θυσιάσουν και την ζωή τους για την πίστη τους η δε Εκκλησία αδυνατεί να καταθέσει δημόσια την πρόταση ζωής που φέρει. Με τον Μ. Κων/νο τα πράγματα αλλάζουν και η Εκκλησία μπορεί ανεμπόδιστα να υπηρετήσει το όραμά της για καθολική ενότητα. Στην συνθήκη αυτή όμως επισημαίνεται ένας κίνδυνος για την Εκκλησία: η νόθευση του ήθους της Εκκλησίας και ο υποβιβασμός του σε συμβατικό κώδικα καλής συμπεριφοράς από ανθρώπους που εισέρχονται σ' αυτήν χωρίς συνειδητή επιλογή και χωρίς κατάλληλη προετοιμασία. Αυτόν τον κίνδυνο οφείλει να θυμάται διαρκώς η Εκκλησία και το χρέος αυτό αναλαμβάνουν οι μοναχοί, οι οποίοι θυμίζουν τους εν τω κόσμω πιστούς ότι πρέπει να πολιτεύονται με βάση τα χριστιανικά κριτήρια. Εδώ έρχεται να συμβάλει ο Μέγας Βασίλειος στην οργάνωση και λειτουργία του μοναχισμού με την συγγραφή

κανόνων, που προάγουν την μοναστική στοχοθεσία. Και συνέβαλε ώστε ο μοναχισμός να κατευθύνει τους πιστούς προς πρώτιστα: την οικειότητα με τον Θεό, την αδελφική σχέση με τον συνάνθρωπο, την ευαισθησία απέναντι στο περιβάλλον, την εσωτερική κάθαρση, την πνευματική αυτογνωσία, την προσευχή, την χαρά της δωρεάς, την αθανασία.

Όμως με την αμαρτία ο άνθρωπος απέστρεψε την επιθυμία του από τον Θεό και την κατηύθυνε στον αισθητό κόσμο αναζητώντας την αισθητή ηδονή. Από αυτή την διαστροφή προέρχονται πολλά πάθη. Για την θεραπεία της ψυχής πρέπει να ακολουθηθεί η αντίστροφη πορεία: ο άνθρωπος αποστρέφει την επιθυμία από τα αισθητά και την επιστρέφει στον Θεό. Η διαδικασία αυτή απαιτεί η επιθυμία και οι δυνάμεις που εξαρτώνται από αυτήν να ασκούνται σύμφωνα με τον φυσιολογικό σκοπό τους. Πρωταρχικό ρόλο σ' αυτό παίζει η εγκράτεια.

Η σημασία της φαίνεται από το ότι ο Απόστολος Παύλος την απαριθμεί στους καρπούς του Αγίου Πνεύματος, είναι η εντολή που δόθηκε στους πρωτοπλάστους, είναι αυτή που εφήρμοσε απολύτως ο Κύριος στην επίγεια ζωή Του και πάνω στην οποία οικοδομήθηκε όλη η αρετή των Αγίων.

Η εγκράτεια λείπει από την σημερινή ζωή και η έλλειψή της, η «ακρασία», επιφέρει μεγάλο κακό στην ψυχή και στο σώμα. Γιγαντώνονται τα πάθη μας, πληθαίνει η αμαρτία, το κακό μας περισφίγγει από παντού.

Στην στενή της σημασία, κυριαρχεί στις εμπαθείς επιθυμίες του σώματος. Στην ευρεία σημασία της, επεκτείνεται και στις επιθυμίες της ψυχής, οι οποίες συμβάλλουν στην δημιουργία των παθών. Η εγκράτεια ασκείται επομένως σε όλες τις σωματικές ή ψυχικές εκδηλώσεις που ανταποκρίνονται στις εμπαθείς επιθυμίες. Στοχεύει στην κυριαρχία πάνω στις σωματικές ορμές αλλά και στους λογισμούς και στις φαντασίες.

Στην επιστολή του προς τον μοναχό Ουρβίκιο ο Μέγας Βασίλειος σχετικά με την

εγκράτεια αναφέρει μεταξύ άλλων και τα εξής:

Καρπός της εγκράτειας είναι η μέθεξη του Θεού. Είναι άρνηση του σώματος και υπόσχεση προς τον Θεό για τήρηση του θελήματός του. Εγκράτεια είναι ο Θεός, διότι δεν επιθυμεί τίποτε, αλλά έχει τα πάντα μέσα του. Είναι η χάρις του Θεού.

Τελειώνοντας την ομιλία του ευχήθηκε μιμούμενοι την πίστη, την ζέση και την ταπείνωση του Μεγάλου Βασιλείου, να γίνουμε κι εμείς οίκος Χριστού και κάτοικοι του Παραδείσου

Ακολούθησε το Ενοριακό Αρχονταρίκι, όπου ο π. Γεννάδιος συζήτησε με τους πιστούς και απάντησε σε ερωτήματα.

Η ημέρα έκλεισε με Μικρό Απόδειπνο μετά Χαιρετισμών στην Υπεραγία Θεοτόκο και την μονολόγιστη ευχή.

